

Mededeelingen van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland

Verantwoordelijk voor den inhoud Ds. G. H. Kersten te R'dam

Administratie en redactie N.V. Drukkerij en Uitg. „De Banier”,
Utrechtschestraatw. 149, Rhenen. Giro 147759. Tel. 241-K 8377

Abonnementsprijs f 1.25 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Eventueel verhoogd met f 0.15 incassokosten.

Dit blad verschijnt iederen Donderdag.

KERKNIEUWS.

B e d a n k t : Voor Terneuzen Ds. T. Dorresteyn te Opheusden.

ONDERWIJS.

Benoemd aan de school der Geref. Gemeente te Wolhaartsdijk Dhr. W. Neels van Melissant (tijdel.).

INSTITUEERING EENER GEMEENTE.

Onlangs besloot classe X. medewerking te verleen tot institueering eener Geref. Gemeente te Y. Nu vraagt een lid dier nieuwe gemeente, of het aantal leden niet te klein is en of hij niet lid blijven kan van de gemeente, waar tot nu toe de te Y. wonende leden waren ingeschreven?

De classis heeft daartoe besloten, nadat zij natuurlijk den kerkeraad gehoord heeft, die tot nog toe opzicht over de te Y. wonende leden had. Daarbij is het gewoonte, dat ook het aantal belijdende- en doopleden gerapporteerd wordt; doch dat is niet alleen de kwestie, die tot de beslissing leidt. De vraag geldt wel in de eerste plaats, of te Y. onder de daar wonende leden ambtsdragers te vinden zijn; en dan ook wordt naar de financiële positie onderzoek gedaan; enz. De classis gaat niet over ijs van één nacht. En wat het aantal belijdende- en doopleden betreft, kan ik alleen opmerken, dat hiervoor geen vaste regel te geven is; daar een kleiner aantal soms meer aanspraak op institueering maken kan, dan een grooter getal. Ik zou den vrager den raad willen geven den vrede voor Jeruzalem te zoeken en zich in de institueering ter plaatse te verheugen. Nu de classis haar besluit genomen heeft, zijn ook de grenzen voor de oude en de nieuwe gemeente getrokken en gaat het niet aan, dat de „moeder-gemeente” hen als leden blijft behouden, die te Y. woonachtig zijn.

TWEEMAAL PRAESES?

Bij herhaling is op onze Synodes de gedachte uitgesproken, dat tweemaal achtereens dezelfde predikant niet tot praeses mag verkoren worden; desniettegenstaande geschiedt dit bij herhaling. Dit geeft ouderling X. aanleiding tot de vraag, of dan toch wel zulke vergaderingen, met een z.l. onwettigen praeses, voor wettig gehouden kunnen worden?

Die vergaderingen zijn wettig want afgezien nog van de vraag, of om dergelijke reden geheel de vergadering van haar gezag zou kunnen worden beroofd, nimmer is door de Nederlandsche Gereformeerde Kerken bepaald, dat voor de Particuliere of Generale Synode dezelfde beperking gelden zou als voor de classis gemaakt is. Voor de classis bepaalde art. 41 D.K.O. „in welke samenkomsten de Dienaars bij gebeurte, of anderszins die van dezelve vergadering verkoren wordt, praesideeren zullen, zoo nochtans, dat dezelfde tweemaal aaneen niet zal mogen verkoren worden”. Reeds de Synode van Dordrecht maakte in 1578 deze bepaling voor de classen (art. 13) en eveneens die van Middelburg in 1581 (art. 30) en die van 's-Gravenhage in 1585 (art. 38). Doch niet één Synode bepaalde, dat deze regeling ook gelden zou voor de Synoden, hetzij Particulier of Generaal vergaderd. Ja wat nog sterker is, de Synoden van Emden (1571) en die van Dordrecht (1574), twee op elkaar volgende Synoden dus, benoemden beide Caspar van der Heyden tot voorzitter. Desniettegenstaande achtte de Synode van Dordrecht, in 1578 saamgekomen, zich niet geroepen een stokje te steken voor herhaling van dat tweemaal achtereens verkiezen van denzelfden Dienaar tot Praeses, maar gaf zij de beperking **alleen voor de classis**. Ja, zij ging er zelfs toe over Ds. Caspar van der Heyden tot 2en praeses te benoemen. Petrus Dathenus was op die Synode te Dordrecht en werd, als van zelf sprekend, tot voorzitter verkoren; maar hoezeer de Synode de leiding van Caspar van der Heyden waardeerde, bewees zij wel, door hem tot assessor van den praeses te verkiezen; hij moest den praeses dus bijstaan en, als deze weg geroepen werd, wat in die tijden

van groote beroering zeer wel mogelijk was; of als hij om andere redenen zijn praesidium niet waarnemen kon, dan moest v. d. Heyden hem vervangen. Het scheidde niet veel, of diezelfde Synode, die voor de classis bepaalde: niet tweemaal achtereens dezelfde praeses! diezelfde Synode zou voor de derde maal denzelfden praeses voor zich verkoren hebben. Dit bewijst wel, dat men zich op art. 41 der D.K.O.; welk artikel voor de classis de besproken beperking maakt, **niet beroepen kan voor de Synode**. Zelfs zijn vele gevallen aan te wijzen, dat bij herhaling dezelfde Dienaar tot Synodale praeses verkoren werd. Ja sterker nog; de Synode van Emden bepaalde in 1571 in het onder „Aanhangsel der Synode” opgenomene aangaande de Provinciale samenkomsten art. 10: „Des voorzitters ambt eindigt met den handel, doch het is der Provinciale Synode vrij, denzelfden of een ander te verkiezen”.¹⁾

Onwederlegbaar volgt hieruit, dat niet één Synode verbod denzelfden Dienaar tweemaal of meermalen achtereens tot praeses-synodi te verkiezen en dat een beroep, dat dit voor kerkeraden en classen wél geschiedde, voor de Synode niet opgaat.

Lichtelijk is te begrijpen, waaraan dit onderscheid te danken is. Onze vaders hadden te zeer afkeer van alle heerschzuchtig optreden, dan dat zij dit in de hand zouden werken. Zoo nu in kerkeraden met meer Dienaars en in classen, één predikant de overhand verkreeg, zou dit in zulke dikwijls saamkomende vergaderingen lichtelijk tot overheersching kunnen leiden, welk gevaar bij Synodale bijeenkomsten zóó gering is, dat daarvoor geen bepaling noodig geacht werd; de Synodes vergaderen minder en ook is na het scheiden der Synode het contact veel geringer.

In elk geval, er bestaat voor de geopperde idee geen beroep op de bepalingen der Kerkorde; en de vrager zal er dus gerust op kunnen zijn, dat de Synoden die denzelfden Dienaar tot tweeden male tot praeses verkoren, vanwege dit feit niet onwettig waren.

Intusschen wil ik met dit pleit volstrekt niet zeggen, dat het regel onder ons worden moet denzelfden praeses te verkiezen; alleen men scherme niet met de Kerkorde.

¹⁾ Zie het door mij opnieuw uitgegeven: Kerkelijk Handboekje, Uitgave De Banier.

BIJ WELKE CLASSIS ZICH BEKLAGEN?

X. te A. meent zich te moeten beklagen over den kerkeraad te B. Hij heeft zich gewend tot zijn eigen kerkeraad, doch deze „weigert” volgens X. zijn zaak ter hand te nemen; ook wil hij een beroep op de classe niet bevorderen, zich „er achter verschuilen” (zoo X. schrijft) dat de gemeente te B. onder een andere classe ressorteert. X. vraagt wat nu te moeten doen, meenend, dat „het recht op de straten struikelt”.

De fout ligt bij X. zelf. Het gaat niet aan een persoon; een ambtsdrager; een kerkeraad aan te klagen bij een anderen kerkeraad en via dezen bij een classis, buiten wier gebied de aangeklaagde woont. De kerkeraad van de gemeente A., waartoe X. behoort, is dus niet weigerachtig, zoo X. meent, om zijn zaak te behandelen en verschuilt zich evenmin achter voorwendsels, maar deze kerkeraad is onbevoegd. Verbeeld u, dat de kerkeraad te A. deed wat X. wilde en ook die classis! Men zou te B. met recht vragen: Wie heeft u tot een rechter over ons gesteld?

Wat A. dan doen moet?

Nu de zaak, waarover hij zich beklagt, op den kerkeraad te B. niet tot zijn voldoening is afgedaan, kan hij zich beroepen op de classis, **waaronder de gemeente te B. ressorteert**. Die classis is geroepen in zaken te B. uitspraak te doen, voor zoover deze zaken tot de competentie der classis behooren.

Met hartelijken dank mocht ik de volgende giften ontvangen:

Theologische School

X. te Amersfoort ..... f 10.—
Uit Werkendam door Ds. v. d. Woestijne ..... f 10.—

Totaal f 20.—

Stille Armen

X. te Vaassen ..... f 2.—
Tehuis Ouden van Dagen
 Van de catechisanten te Hoedekenskerke ..... f 16.30

Getroffenen te Delfshaven

N. N. te Utrecht ..... f 25.—
 X. te Axel ..... - 25.—
 Collecte Veenendaal ..... - 594.60

Tweemaal nagekomen

Gift ut Ede 2 maal f 25.— ..... - 50.—
 Uit Alblasserdam van K. .... - 25.—

Tezamen f 719.60

N.B. Van de in vorige mededeelingen opgegeven collecte van Rotterdam-Z. ten bedrage van f 1000.— is ons slechts afgedragen f 826. Dit ter verantwoording van den boekhouder.

Giro 63697.

Ds. KERSTEN.

PREDIKBEURTEN.**DONDERDAG 13 MEI.**

GOES: 7 uur Dr. C. Steenblok.
 NIJKERK: 6 uur Ds. J. Fraanje.
 AMERSFOORT: 6.30 uur Ds. Kok.
 OUD-BEIJERLAND: 6.30 uur Ds. Ligtenberg.

ZATERDAG 15 MEI.

DORDRECHT, (Kasperspad 18b): 4 uur Ds. Lamain.

ZONDAG 16 MEI.

AAGTEKERKE: 10, 2.30 en 6.30 uur Ds. Visser.
 AALBURG: leesdienst.
 AALST: 9.30 en 2.30 uur leesdienst.
 AKKRUM: 10 en 5 uur leesdienst.
 ALBLASSERDAM: 10 en 6 uur leesd.
 ALMELO: leesdienst.
 AMERSFOORT: 10 en 5 uur leesdienst.
 AMSTERDAM-C., Looiersgracht 70-72: 10 en 4.30 uur leesdienst.
 AMSTERDAM-N.: Juliana van Stolbergschool, Tuindorp-Oostzaan, 10 en 4.30 uur leesdienst.
 ANDIJK: leesdienst.
 APeldoorn, Rustenburgstraat: 10 en 3 uur leesdienst.
 AXEL: 10, 2.30 en 6 uur Dhr. Wijting.
 BARNEVELD: 10, 2.30 en 6 uur Ds. J. Fraanje.
 BEEKBERGEN: 10 en 3 uur leesdienst.
 BENTHUIZEN: 10.30 en 3 uur leesd.
 BERKENWOUDE: leesdienst.
 BIEZELINGE: 9.30, 2 en 5.30 u. leesd.
 BODEGRAVEN: 10 en 6 uur leesd.
 BORSSELE: 10, 3 en 6 uur leesdienst.
 BOSKOOP: 10 en 6 uur leesdienst.
 BRUNISSE: 10 en 3 uur leesdienst.
 CAPELLE (N.-Br.): leesdienst.
 CAPELLE A. D. IJSSEL: leesdienst.
 COLIJNSPLAAT: 9.30, 2 en 6 uur leesd.
 DINTELOORD: 10, 2.30 en 6 uur leesd.
 DIRKSLAND: 10.30 en 5 uur Ds. Bel.
 DORDRECHT: 10 en 5 uur leesdienst.
 EDE: Bettelkamperpad 27, 10 en 3 uur leesdienst.
 EDERVEEN: 9.30 u. leesdienst en 2 uur Ds. R. Kok.
 ELSPEET: 10 en 3 uur leesdienst.
 ELST (U.): 9.30 en 5 uur leesdienst.
 ENKHUIZEN: 10 en 4.30 uur leesdienst.
 ENSCHEDE: leesdienst.
 GENEMUIDEN: 9.30 en 2.30 u. leesd.
 GIESSENDAM: leesdienst.
 GOES: 9.30, 2 en 6 uur leesdienst.
 GORINCHEM: leesdienst.
 GOUDA: 10 en 5 uur Ds. A. de Blois.
 GOUDSWAARD: 11 en 7 uur leesd.
 's-GRAVENHAGE: 10 en 4.30 uur Ds. Honkoop.
 's-GRAVENPOLDER: 9.30, 1.30 en 5.30 u. leesdienst.
 's-GRAVENZANDE: leesdienst.
 GRONINGEN: 10 en 4 uur leesdienst.
 HAAMSTEDE: leesdienst.
 HAARLEM, Lange Molenstraat 22, leesd.
 HERKINGEN: leesdienst.
 H. I. AMBACHT: 10 en 5 uur leesdienst.
 HILVERSUM (Langestraat 50aa): 10 en 5 uur leesdienst.
 HOEDEKENSKERKE: leesdienst.
 HOEK (Z.): leesdienst.

HOOFDDORP: 10 en 3 uur leesdienst.
 KAMPEN: 10 en 6 uur leesdienst.
 KAMPERLAND: leesdienst.
 KATWIJK AAN ZEE: 10 en 5 uur leesd.
 KLAASWAAL: 11 en 7 uur leesd.
 KORTGENE: 10, 2.30 en 6 uur leesd.
 KRABBENDIJK: 10, 2.30 en 6.30 uur Ds. J. v. d. Berg.
 KRUIJNINGEN: 10, 2.30 en 6.30 uur leesd.
 LEERDAM: 10 en 4 uur leesdienst.
 LEIDEN: 10 en 5 uur leesdienst.
 LEMMER: 10 en 2.30 uur leesdienst.
 LISSE: 10 en 4 uur Ds. Verhagen.
 MEEUWEN: leesdienst.
 MELISKERKE: 10, 2.30 en 6.30 u. leesd.
 MIDDELBURG: 10, 2 en 6 uur leesd.
 MOERKAPELLE: 10.30 (H.A.) en 6.30 u. Ds. Hofman.
 MIJDRECHT: leesdienst.
 NAALDWIJK: 9.30 en 3.30 uur leesd.
 NIEUW-BEIJERLAND: 10.30, 3 en 6.30 uur leesdienst.
 NIEUWDORP: 10.30, 3 en 6.30 u. leesd.
 NIEUWERKERK (Z.): 11, 3.30 en 7 uur leesdienst.
 NIEUWERKERK A. D. IJSSEL: 10 en 5 u. leesdienst.
 NISSE: 9.30, 2 en 6 uur leesdienst.
 NUNSPEET: 9.30 en 2.30 uur leesd.
 NIJKERK: 9.30 en 6 uur leesdienst.
 NIJVERDAL: 9.30 en 3 uur leesdienst.
 OCHTEN: 10 en 6 uur leesdienst.
 OOSTBURG: leesdienst.
 OOSTERLAND: 10, 2.30 en 6 uur leesd.
 OOSTKAPELLE: 10 en 2.30 u. leesd.
 OPHEUSDEN: 10 en 6 u. Ds. Dorrestijn.
 OUD-BEIJERLAND: 10 en 6 uur leesd.
 OUDDORP: Leesdienst.
 OUDEMIRDUM: leesdienst.
 OUDEWATER: 9.30 en 3 uur leesdienst.
 POEDEROOYEN: 9.30, 2.30 en 6.30 uur leesdienst.
 POORTUGAAL: 10 en 5 uur leesdienst.
 POORTVLIET: 10.30, 3 en 6.30 uur Dr. C. Steenblok.
 RHENEN: 10 en 5.30 uur leesdienst.
 RIDDERKERK: 10 en 5 uur Ds. v. d. Woestijne.
 RILLAND-BATH: Ds. B. van Neerbos.
 ROTTERDAM (C.): 10 en 5 uur Ds. G. H. Kersten.
 Rauwenhoffplein 25: 10 en 5 uur leesd.
 ROTTERDAM-Z.: 10, 3 en 5.30 uur Ds. Lamain.
 DE RIJP: 10.30 en 3 uur leesdienst.
 RIJSEN: Walkerk, Ds. J. Vreugdenhil.
 Eschkerk: 9.30 en 2.30 uur leesdienst.
 SCHERPENISSE: leesdienst.
 SCHERPENZEEL (Gld.): 10 en 6 uur leesdienst.
 ST. ANNALAND: 10.40, 2.40 en 6.10 u. leesdienst.
 ST. MAARTENSDIJK: leesdienst.
 STAVENISSE: leesdienst.
 ST. PHILIPSLAND: 11, 3.30 en 7 uur leesdienst.
 STOLWIJK: 10.30 en 7.30 uur leesd.
 TER AA: 10 en 3 uur leesdienst.
 TERNEUZEN: 10, 2.30 en 6 uur leesd.
 TERWOLDE: 9.30 en 2 uur leesdienst.
 THOLEN: 10.30, 2.30 en 6 uur leesd.
 TRICHT: 10 en 3 uur leesdienst.
 UDDEL (De Beek): 10.30 en 3 uur leesd.
 UTRECHT: Boothstraat, 10 en 5.30 uur Ds. M. Heikoop.
 VEEN: 3 maal leesdienst.
 VEENENDAAL: 9.30 en 5 uur Ds. Kok.
 VLAARDINGEN: 10 en 5 uur Ds. Ligtenberg.
 VLISSINGEN: 9.30 Glaristraat, 2 en 6

uur Luthersche Kerk leesdienst.
 VRIEZENVEEN: 9.30 en 2.30 uur leesd.
 WAARDE: 9.30, 1.30 en 5.30 u. leesd.
 WAGENINGEN: 10 en 6 uur leesd.
 WEMELDINGE: leesdienst.
 WERKENDAM: 10 en 6 uur leesdienst.
 WESTKAPELLE: 9.30, 2 en 6 uur leesd.
 WESTZAAN: leesdienst.
 WIERDEN: 9.30 en 2.30 uur leesdienst.
 WOERDEN: 10 en 6.30 uur leesdienst.
 WOLPHAARTSDIJK: 10.30, 3 en 7 uur Dhr. L. Rijkse.
 YERSEKE: 10, 2 en 6 uur Ds. A. van Stuijvenberg.
 ZAANDAM: 7.30 en 5 uur leesdienst.
 ZEIST: 10 en 5 uur leesdienst.
 ZIERIKZEE: 10, 3 en 6 uur leesdienst.
 ZOETERMEER: leesdienst.

MAANDAG 17 MEI.

AALST: 3.30 u. Ds. J. v. d. Berg (H.D.)

WOENSDAG 19 MEI.

DORDRECHT, (Kasperspad 18b): 6.45 u. Ds. Ligtenberg.
 H. I. AMBACHT: 6.30 uur Ds. C. v. d. Woestijne.
 HOOFDDORP: 3 uur Ds. Honkoop.
 ZEIST: 2.30 u. (Huw.bev.) en 6 uur Ds. M. Heikoop.
 HILVERSUM (Langestraat 50aa): 6 uur Ds. Visser.
 UDDEL (De Beek): 6.30 uur Ds. Kok.
 CAPELLE (N.-B.): 2.30 en 6.30 u. Ds. J. v. d. Berg.

DONDERDAG 20 MEI.

DORDRECHT, (Kasperspad 18b): 3 uur Ds. Ligtenberg (Huw.bev.).
 ELSPEET: 3 en 6.30 uur Ds. Kok.
 WOERDEN: 6.45 uur Dr. C. Steenblok.
 BEEKBERGEN: 2.30 en 6.30 uur Ds. J. Fraanje.

VRIJDAG 21 MEI.

NUNSPEET: 6 uur Ds. Kok.

Frankering bij
 abonnement
 Rhenen

Mededeelingenblad der
 Geres. Gemeenten
 Utrechtsches tractweg 149
 Rhenen

Don heer L. de Boer,
 Lorentaw eg 91,
 HILVERSUM.